

Голові разової спеціалізованої вченої
ради в Національному університеті
«Одеська політехніка»
доктору наук з державного
управління, професору
Саханенко С.Є.

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора **Корчак Наталії Миколаївни** на дисертацію **Васильєва Павла Олеговича** «Публічне управління в органах прокуратури на сучасному етапі в умовах реформування», подану до захисту в разову спеціалізовану вчену раду Національного університету «Одеська політехніка» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами, темами

Актуальність обраної дисертантом теми не викликає сумнівів у світлі докорінних змін, що відбуваються в системі органів прокуратури України у зв'язку з триваючими реформами публічного управління, євроінтеграційним вектором розвитку держави та необхідністю забезпечення верховенства права. Прокуратура як інституція зазнає трансформацій не лише з погляду функціонального навантаження, а й у контексті організаційної структури, кадрового оновлення, внутрішнього управління та взаємодії з іншими суб'єктами публічного управління.

У цьому контексті дослідження Васильєва П.О. є надзвичайно на часі, адже охоплює комплексну оцінку ролі прокуратури в системі публічного управління, що дозволяє осмислити її сучасне місце та функції у структурі державної влади. Особливої ваги роботі надає те, що автор не обмежується лише юридичним аналізом нормативно-правових актів, а застосовує міждисциплінарний підхід, що включає елементи управлінської науки, адміністративного права, теорії держави і права.

Дисертація виконана в межах науково-дослідної теми Національного університету «Одеська політехніка» «Правове регулювання державотворення соціально-економічних відносин в Україні (2022–2025 рр.)» (державний реєстраційний номер 0122U002193).

Оцінка обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій та їх достовірності

У дисертаційному дослідженні Васильєв Павло Олегович виявив високий рівень аналітичного мислення та здатність до самостійного наукового узагальнення. Наукові положення, сформульовані у роботі, логічно пов'язані

між собою, чітко аргументовані й базуються на ретельному аналізі чинного законодавства України, міжнародних правових актів, практики діяльності органів прокуратури та актуальної наукової літератури. Автором детально опрацьовані теоретико-методологічні засади публічного управління у сфері прокуратури, обґрунтовано роль прокуратури як особливого суб'єкта публічного управління, окреслено її функціональну специфіку у сучасних умовах правової трансформації.

Особливої уваги заслуговують авторські пропозиції щодо вдосконалення організаційно-правового механізму функціонування прокуратури як складової системи публічного управління. У висновках дослідження прослідковується послідовна логіка – від постановки наукових завдань до їх розв'язання шляхом аргументованого аналізу та вироблення концептуальних рекомендацій. Запропоновані дисертантом висновки не мають декларативного характеру, а становлять системне узагальнення емпіричного та нормативного матеріалу, супроводжуються конкретними пропозиціями з удосконалення правового регулювання та управлінських процедур.

Наукові рекомендації здобувача, зокрема щодо зміцнення координаційного потенціалу прокуратури, посилення її взаємодії з іншими органами публічного управління, запровадження сучасних цифрових механізмів комунікації, заслуговують на особливу увагу як такі, що мають потенціал до практичної реалізації. Вони можуть бути використані при розробці нормативних актів, концепцій розвитку органів прокуратури, програм професійної підготовки та підвищення кваліфікації прокурорських кадрів.

Достовірність і наукова новизна одержаних результатів

Дисертаційне дослідження Васильєва Павла Олеговича вирізняється високим ступенем достовірності результатів, що досягається завдяки поєднанню нормативного, порівняльно-правового, функціонального та системного підходів до аналізу діяльності органів прокуратури у контексті публічного управління. Автор вміло оперує широким спектром джерел – від національного законодавства та підзаконних актів до міжнародно-правових документів і практики функціонування прокуратури в країнах ЄС, що дозволяє зробити аргументовані висновки та глибокі узагальнення.

Наукова новизна дослідження полягає, передусім, у спробі теоретично осмислити і практично конкретизувати функціональне місце органів прокуратури у структурі публічного управління в умовах інституційної трансформації та цифровізації державного управління. Серед найбільш значущих положень, що містять елементи наукової новизни, слід виокремити:

уперше:

обґрунтовано концептуальні засади впровадження стандартів доброчесності як ключового елементу організаційно-правового механізму публічного управління органами прокуратури, сформульовано авторське визначення поняття «стандарти доброчесності в діяльності органів прокуратури», визначено критерії та ознаки їх імплементації;

сформульовано нову авторську дефініцію поняття «антикорупційний механізм в органах прокуратури» та визначено його структурні складові,

обґрунтовано комплекс інноваційних інструментів запобігання корупції в публічному управлінні в органах прокуратури;

розкрито сутність нової організаційно-правової парадигми публічного управління в органах прокуратури з урахуванням досвіду країн Європейського Союзу та досвіду функціонування Офісу Генерального прокурора України;

удосконалено:

концептуальний підхід щодо еволюції публічного управління в органах прокуратури України на сучасному етапі реформування, що дозволило виокремити його ключові етапи, напрями та пріоритети розвитку відповідно до міжнародних стандартів;

понятійно-категоріальний апарат у сфері публічного управління органами прокуратури шляхом уточнення таких дефініцій, як: «публічне управління в органах прокуратури», «організаційно-правовий механізм публічного управління прокуратурою», «міжнародні стандарти публічного управління в діяльності органів прокуратури»;

наукові уявлення про зміст і сутність міжнародних стандартів публічного управління в органах прокуратури, які конкретизовано автором у контексті публічного управління в органах прокуратури України з акцентом на європейський досвід та кращі світові практики;

набули подальшого розвитку:

теоретичні підходи до аналізу та оцінювання ефективності антикорупційних інструментів у системі публічного управління органами прокуратури, а також визначення критеріїв їх результативності та перспектив впровадження;

наукові положення щодо використання зарубіжного досвіду реформування органів прокуратури, запропоновано модель адаптації окремих елементів міжнародних практик до українського контексту з урахуванням національних особливостей;

теоретичні засади формування перспективних напрямів удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління органами прокуратури, що дозволяють підвищити прозорість, ефективність та відповідальність у діяльності прокуратури;

наукові рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правової бази діяльності органів прокуратури, які орієнтовані на посилення антикорупційної складової та імплементацію міжнародних стандартів публічного управління;

пропозиції щодо цифровізації організаційно-правового механізму публічного управління прокуратурою через запровадження електронних систем контролю, моніторингу та оцінювання діяльності прокурорів, що сприятиме підвищенню ефективності, прозорості та довіри суспільства до прокуратури;

концепції щодо необхідності зміцнення інституційної спроможності органів прокуратури шляхом удосконалення процедур добору та професійного розвитку прокурорського персоналу відповідно до сучасних стандартів доброчесності та професійної етики.

Достовірність результатів і практична значущість результатів дослідження

Результати дисертаційного дослідження Васильєва Павла Олеговича є достовірними, що підтверджується логічною послідовністю викладення, належним рівнем обґрунтованості кожного положення та широким використанням актуальних нормативно-правових джерел, статистичних матеріалів, результатів соціологічних опитувань, доповідей міжнародних організацій та наукових розвідок вітчизняних і зарубіжних авторів. Методологічна база дослідження є коректною і репрезентативною, а зроблені висновки відповідають реаліям сучасного функціонування прокуратури як елементу публічного управління.

Практична значущість дисертації вбачається у її здатності слугувати не лише теоретичною основою для подальших наукових досліджень, а й інструментом для вдосконалення нормативного регулювання й управлінської діяльності в органах прокуратури. Запропоновані автором концептуальні підходи можуть бути застосовані під час розробки:

- стратегічних документів щодо реформування прокуратури України;
- внутрішньоорганізаційних регламентів, що регулюють управлінські процеси всередині прокуратури;
- навчальних програм для прокурорських кадрів і державних службовців;
- інформаційно-комунікаційних платформ для взаємодії органів прокуратури з іншими гілками влади та громадськістю.

Крім того, значну цінність мають практичні рекомендації щодо забезпечення інституційної стійкості прокуратури в умовах воєнного стану, кризових ситуацій та переходу до електронного врядування. Усе це свідчить про беззаперечну практичну користь результатів дослідження як для правотворчих органів, так і для системи прокуратури в цілому.

Повнота викладення основних результатів дисертації в опублікованих наукових працях

Аналіз опублікованих наукових праць Васильєва Павла Олеговича свідчить про високий рівень репрезентативності результатів дисертаційного дослідження у фаховому науковому просторі. Автор у повному обсязі презентував основні положення, висновки та наукові ідеї свого дослідження у ряді наукових публікацій, зокрема у виданнях, включених до переліку фахових видань України та наукових журналів, що індексуються у міжнародних наукометричних базах.

У цих публікаціях обґрунтовано і послідовно розглядаються ключові аспекти дисертації, зокрема: концептуальні підходи до розуміння прокуратури як суб'єкта публічного управління, особливості координаційної функції прокуратури в умовах реформ, проблеми правового забезпечення цифрової трансформації органів прокуратури, інституційні виклики та стратегії публічного управління у контексті правової європейської інтеграції.

Кількісно та якісно публікаційна активність дисертанта відповідає встановленим вимогам до здобуття наукового ступеня доктора філософії. Автор не лише окреслив теоретичні засади і власну методологію, а й вивів

наукову дискусію на прикладний рівень, формулюючи пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства і системи публічного управління в органах прокуратури.

Таким чином, можна констатувати повноту і послідовність апробації наукових результатів, що забезпечує їх публічність, верифікованість та доступність для наукової спільноти.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Незважаючи на загальну високопрофесійну якість дисертаційного дослідження, окремі його положення можуть бути предметом наукової дискусії, що, безумовно, не зменшує його цінності, а, навпаки, свідчить про відкритість автора до наукового діалогу та подальшого розвитку тематики.

1. Зокрема, певну наукову дискусійність викликає визначення органів прокуратури як повноцінного суб'єкта публічного управління у всіх його класичних проявах, включно з управлінням публічними ресурсами. Така концепція потребує додаткового емпіричного підґрунтя, особливо в частині розмежування функціональної специфіки прокуратури та традиційних органів виконавчої влади.

2. Доцільним є також подальше поглиблення дослідження взаємодії прокуратури з інституціями громадянського суспільства, зокрема в аспекті впровадження механізмів громадського контролю, публічної звітності, антикорупційного моніторингу та підзвітності органів прокуратури перед суспільством.

3. Питання цифрової трансформації прокуратури у роботі порушено достатньо широко, однак воно потребує розширеного аналізу із залученням порівняльного досвіду країн ЄС. У ряді висновків автор вдається до загальних формулювань без глибокого техніко-правового обґрунтування можливостей впровадження конкретних електронних рішень в українському контексті.

4. Певну наукову суперечливість може викликати трактування антикорупційної функції прокуратури як самостійного напряму публічного управління. Видається, що ця функція є похідною від контрольної, і тому потребує чіткішого концептуального визначення, аби уникнути дублювання повноважень з іншими контролюючими органами.

5. У структурному плані, в роботі бракує детальнішої уваги до індикаторів ефективності управлінської діяльності прокуратури. Хоча автор наводить загальні орієнтири, однак конкретна система кількісних та якісних показників оцінки публічного управління в прокуратурі могла б значно підсилити прикладну цінність дослідження.

Усі наведені зауваження мають конструктивний характер і не знижують наукової цінності дисертаційної роботи. Вони відкривають перспективи для подальших досліджень у галузі адміністративного та публічного права, спрямованих на розвиток системи органів прокуратури в контексті загального реформування державного управління в Україні.

Висновки і загальна оцінка дисертаційного дослідження

Дисертація Васильєва Павла Олеговича «Публічне управління в органах прокуратури на сучасному етапі в умовах реформування» є самостійним,

грунтовним науковим дослідженням, присвяченим актуальній проблематиці взаємодії інституцій публічної влади в умовах трансформаційних процесів у державі. Робота має завершений характер, логічну структуру, переконливу аргументацію положень та висновків, і є вагомим внеском у розвиток науки публічного управління та адміністративного права.

Дисертантом виявлено глибокі знання у сфері організації та функціонування прокуратури, продемонстровано вміння комплексно аналізувати складні правові явища та практичні проблеми публічного адміністрування. Наукові результати, отримані у процесі дослідження, вирізняються новизною, практичною значущістю та концептуальною цілісністю. Зміст роботи свідчить про сформованість у здобувача навичок проведення самостійного наукового аналізу, теоретичного узагальнення та вироблення практичних рекомендацій.

На підставі всього викладеного можна впевнено стверджувати, що дисертаційна робота Васильєва П.О. «Публічне управління в органах прокуратури на сучасному етапі в умовах реформування» відповідає вимогам до кваліфікаційних наукових праць, визначеним Порядком проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

Завідувач кафедри публічної політики
Навчально-наукового інституту публічного
управління та державної служби
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
доктор наук з державного управління,
професор

Наталія КОРЧАК